

Nr 102.

Av herr **Lindman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 11, angående anslag för bekämpande av arbetslösheten.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 11 angående anslag till bekämpande av arbetslösheten betonas med rätta, hurusom det med hänsyn till såväl industriens bästa som arbetarnas särskilda intressen vore att föredraga, om i större utsträckning kunde åt de arbetslösa, som eljest hänvisas till nödhjälpsarbeten, genom statliga åtgärder beredas arbetstillfälle i deras förutvarande arbetsanställningar. I all synnerhet gällde detta grupper av högt kvalificerade industriarbetare, såsom inom den mekaniska verkstadsindustrien och vid järnbruken. — Kungl. Maj:t har i detta syfte icke velat förorda statssubvention åt enskilda industriföretag, utan har stannat vid utvägen att genom vissa statsbeställningar stödja industrien.

Vi dela Kungl. Maj:ts betänkligheter mot direkta subventioner till enskilda industriföretag. Likaledes anse vi den ifrågasatta anordningen med förtidiga statsbeställningar i och för sig avgjort att föredraga framför övriga föreslagna nödfallsutvägar till arbetslöshetens bekämpande, nämligen nödhjälpsarbeten och arbetslöshetsunderstöd, vartill av Kungl. Maj:t begäras 48 resp. 22 millioner kronor (de sistnämnda incl. hyresunderstöd) eller sammanlagt icke mindre än 70 millioner kronor.

Med beklagande måste vi däremot konstatera, att tiden icke synes hava medgivit en undersökning, huruvida icke redan under loppet av år 1922 arbetslösheten skulle kunna på ett mera naturligt sätt begränsas genom åtgärder ägnade att indirekt understödja näringslivets återställande och därmed bättre förverkliga tanken på arbetarnes kvarhållande i sina vanliga arbetsanställningar.

Emellertid har Kungl. Maj:t i början av december 1921 uppdragit åt tull- och traktatkommittén att dels utarbета förslag till en s. k. beredskapslagstiftning, avsedd att möjliggöra viss importreglering genom Kungl. Maj:ts försorg, dels utreda huruvida i nuvarande situation hittills icke prövade statliga åtgärder må kunna vidtagas till näringslivets stöd. Uppdragen

äro svävande formulerade, och det är nu givetvis icke möjligt att bedöma om och när de komma att leda till åtgärder från Kungl. Maj:ts sida.

Det framstår icke desto mindre som ytterst angeläget att skyndsamt pröva och icke lämna oförsökta de utvägar och medel, som kunna leda till upprätthållande resp. återupptagande av näringslivet i såvitt möjligt normala funktioner. Som sådana medel må här i korthet framhållas förutom nyssnämnda tillfälliga *beredskapslagstiftning* — och fränsett åtgärder på diskonto- och valutapolitikens områden —

statsgaranterade *exportkrediter* för leveranser till sådana valutasvaga länder, som kunna antagas erbjuda nöjaktiga säkerheter,

fraktnedsättningar å järnvägarna samt taxereduktioner vid andra statens affärsverk.

Bland andra utvägar, som genom särskilda anordningar böra kunna skyndsamt leda till ökad företagsamhet och produktion, må nämnas

förstärkning av eller provisorisk ändring av upplåtelsevillkoren för vissa *lånefonder*, såsom vattenkraftlånefonden och kraftledningslånefonden samt på jordbrukets område odlingslånefonden och täckdikningslånefonden. I samband därmed må bland relativt produktiva nödhjulsarbeten framhållas större avdikningsföretag av allmän betydelse, däri inbegripet avdikning av försumpade skogsmarker och mossar.

Rörande en del av ovan berörda frågor lära särskilda framställningar under alla förhållanden komma att underställas riksdagens prövning.

Det bärande syftet med förenämnda och liknande åtgärder skall tydligen vara att dels möjliggöra och stimulera nyttig och naturlig produktiv verksamhet, dels såvitt möjligt begränsa näringarnas produktionskostnader under den nuvarande kritiska perioden. Varje million, som sålunda kan överflyttas från nödhjälps och understöd till mera produktivt arbete, är en påtaglig vinning. Påfrestningen på lånemarknaden kommer ändock att under tiden för näringslivets återupprättande bliva mycket stor med hänsyn till en mängd industriens m. fl. behov av ökad rörelsekredit för fyllande av råvaruförråd och lager. Desto mera angeläget framstår kravet på att icke onödigtvis använda sparat kapital till åtgärder, som äro rent improduktiva eller inriktade på i dessa tider alltför lång sikt. — Man vinner samtidigt den betydande fördelen, att administrationen av de s. k. statsarbetena icke behöver svälla ut till alltför svårhandterliga dimensioner.

Medel till ovan föreslagna åtgärder torde kunna ställas till förfogande under sådana former att det avsedda syftet, arbetslöshetens bekämpande, därmed verksamt främjas; endast i den mån detta syfte icke vinnes kan det sedan bliva nödvändigt att slå in på de nödfallsutvägar Kungl. Maj:t huvudsakligen anbefallt.

I avvaktan på de av Kungl. Maj:t begärda utredningarna och den vidare prövning här avhandlade frågor kunna komma att av riksdagen underkastas, synes det vara av vikt, att medel ställas till förfogande endast i den omfattning som erfordras intill dess riksdagen mot slutet av innevarande session kan fatta definitiva beslut.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 11 må, i avvaktan på vidare utredning om åtgärder av mera produktiv natur, för bekämpande av arbetslösheten tillsvidare anvisa på tilläggsstat för år 1922 ett belopp av 30,000,000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1922.

<i>Arvid Lindman.</i>	<i>P. Nilsson</i> i Bonarp.	<i>David Norman.</i>
<i>Sven Lübeck.</i>	<i>J. Fjellman.</i>	<i>A. P. Gustafsson.</i>
<i>Arthur Gustafsson</i> i Kasenberg.	<i>Edvard Lithander.</i>	<i>K. Bergström.</i>
<i>Erik Nylander.</i>	<i>Carl Arv. Anderson.</i>	<i>Edvin Leffler.</i>
<i>G. A. Björkman</i> i Norrköping.	<i>Nils Svensson,</i> Långelanda.	<i>Karl Magnusson</i> i Skövde.
<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>B. Corneliusson.</i>	<i>Dan. Poppius.</i>
<i>Karl Starbäck.</i>	<i>L. L. Lorichs.</i>	<i>C. J. Öberg.</i>
<i>Ax. Sundling.</i>	<i>David Pettersson.</i>	<i>Albert Johansson.</i>
<i>C. A. Björkman</i> i Långhem.	<i>Emil Bengtsson.</i>	<i>Ewald Lindmark.</i>